

Становище

от доц. д-р Мая Иванова Николова (Катедра „Логика, етика и естетика”
във Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“),
член на Научно жури за присъждане
на образователната и научна степен „доктор“
за дисертацията на Андрей Костадинов Лешков
„Светът като творба (Проблемът за светогледа на естетизма)“

Чрез този текст, който впечатлява дори само със своите обем и оформление, г-н Лешков предлага изследване върху светогледа на естетизма. Тук задължителната за едно собствено философско изложение основна теза се заявява ясно, недвусмислено, аналитично изтънчено. Като цяло, изказаните дотук оценки и мнения акцентират присъщите за работата тематична центрираност и стабилна структура. Аз обаче ще подчертая моментите на „децентрираност“: отклонения, екскурси, допълнения. Чрез тези есета-шедьоври изпъква съдържателният принос на автора и неговия съзвучен с духа на съвремието усет. Тези отклонения, екскурси, допълнения не са самоцелни, като или открояват аспект от тезата на автора, който иначе рискува да остане незабелязан, или въвеждат в научно обръщение имена и творби, оставали незаслужено пренебрегвани. Тук той е единствен, интересен и неповторим.

Ако си послужи с думите на автора: „Искащите да са различни извършват престъпване. Често престъпващите границата на *преди* и *подир* не осъзнават своето престъпване.“ Напротив, той го осъзнава. Такова добро сработване и сговаряне на теория и пример доказва не само огромна ерудиция, но също рядко срещано при теоретиците, особено по нашите ширини, художествено чувство. Ярки образци за това са изложения като завършващите Глава трета: изричният *Екскурс* „Себепредставяне и светоизчерпване“ (с. 242-252), също „Митът за Поета“ (с. 253-257), както и особено „Светогледният импресионизъм“ (с. 258-281).

Първото представя феномена „дендизъм“, някога маргинално явление и съответно страничен дискурс в културата на XIX век, което обаче днес все повече заема централно положение в изразното пространство на човешката екзистенция. По същия начин второто изложение, съсредоточено върху Бодлер, препраща към ред съвременни социокултурни процеси и явления, сред които особено изпъква „смъртта на автора“. Третото изложение, относно Уолтър Пейтър, не само че за пръв път цялостно го представя пред нашата публика, но също и очертава неговия своеобразен прочит на ренесансовата култура в Западна Европа, съответно историко-мисловно проблематизира самата фигура на естета, която викторианският интелектуалец толкова ярко олицетворява.

Трябва да се посочи също, че дори когато разисква известни автори и творби, г-н Лешков разкрива редица неочаквани техни измерения: поне такива, които остават почти неразисквани сред нашата философска общност. Една констатация, отнасяща се колкото до изложенията относно Кант, Шелинг, Хегел, Ницше в Глава първа („Занаятът на философа“), толкова също до онези върху Декарт от Глава трета и Глава четвърта (второто от тях оригинално съпоставя мисълта на философа с творчеството на неговия съвременник художника Рембранд).

Няколко думи за онова, което обичайно наричат „научен апарат“. Последният респектира със своя обем (бележки на повече от 80 страници и библиография, включваща 1163 заглавия), също обаче със своите многопосочност и многоезичност. Особено си струва да се спомене обстоятелството, че авторът предлага един почти безпрецедентен за научната ни книжнина методичен ход: освен че привежда неизвестни или малко известни източници в свой превод, той същевременно актуализира преводите на вече известни и издадени текстове.

В заключение, ще си позволя да изкажа няколко критични забележки, главно предвид неговата „употреба на езика“, и да отправя няколко препоръки към автора – основно с оглед бъдещата му работа върху разискваните в този труд проблеми. Г-н Лешков е мислител, който артикулира идеите си на свой собствен език – понякога чудноват, екзотичен, енигматичен. Това е разбираемо и симпатично като порив към творческо себеизразяване, но понякога води до неясноти и поражда тромави словесни конструкции, затрудняващи схващането на смисъла. Често това са отглаголни форми: „знаниев“ (а, о, и), „зрениев“ (а, о, и), „сякашен“ (а, о, и).

Подобен подход издава известна маниерност, без същевременно да нарушава, наистина, другите достойнства на изказа, които са безспорни. Смятам все пак, че когато авторът привежда текста си във вид за монография, не би било лошо такъв род езиково-стилови експериментирания да се избягват.

За публикациите по темата на предлаганата дисертация следва да се изтъкне, че те са смислово завършени текстове, които съставляват органична част от труда. По въпроса относно представителността на изданията, в които са видели свят – тя е очевидна и респектираща.

Нямам съвместни публикации с автора на дисертацията. Обстойният автореферат коректно отразява нейното съдържание. За авторската самооценка на приносните моменти следва да се посочи, че е адекватна на действително осъщественото чрез този труд.

Щастлива съм, че моята искрена и убедена оценка за напълно основателното присъждане образователната и научна степен „доктор“ на г-н Андрей Лешков ще съдействува за неговото формално легитимиране като органично свързан с академичната ни общност, към която той всъщност отдавна принадлежи – по силата на неформалния си интелектуален авторитет.

Като се присъединявам към високата оценка, дадена от двамата уважавани рецензенти, препоръчвам на почитаемото Научно жури да присъди на г-н Андрей Костадинов Лешков образователната и научната степен „доктор“.

София, 22 ноември 2003 година

(Доц. д-р Мая Иванова Николова)